

اولویت‌بندی نیازهای آموزشی اعضای شورا های شهری استان خراسان رضوی

محمود سعیدی رضوانی^۱، هادی سعیدی رضوانی^۲، اصغر ابراهیمی هرستانی^۳

^۱دانشیار دانشگاه فردوسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، saeedy@um.ac.ir

^۲دانشجوی دکتری شهرسازی دانشگاه تهران

^۳دانشجوی برنامه ریزی درسی دانشگاه فردوسی

چکیده:

امروزه برای همگان روشن گردیده است که با آموزش برخی دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌های خاص می‌توان عملکرد را ارتقاء بخشید. برای تشخیص مهم‌ترین دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌ها از نیازسنجی آموزش استفاده می‌شود. بنابراین از "نیازسنجی آموزشی" به عنوان مهم‌ترین مرحله برنامه‌ریزی آموزشی و بلکه اساسی‌ترین فرآیند یک نظام آموزشی یاد می‌شود. این مقاله، مقدمه‌ای بر انجام نیازسنجی آموزشی در شوراهای شهری استان خراسان رضوی می‌باشد. گروه پژوهشی حاضر، در سال ۱۳۸۶ نظام آموزشی ویژه شورای شهر مشهد را تدوین و لذا اقدام به نیازسنجی آموزشی نمود. در فرآیند نیازسنجی آموزشی از روش‌های تجزیه و تحلیل شغل، مشکل، سازمان و نظرسنجی استفاده گردید و مجموعه‌ای مشتمل بر ۲۵۸ نیاز آموزشی مورد شناسایی قرار گرفت. سپس برای اولویت‌بندی و بیان عناوین دوره های آموزشی، نود و شش دوره آموزشی که حاصل تلخیص ۲۵۸ نیاز فوق بوده در قالب پرسش‌نامه اعتبار بخشی به اعضای شورای شهر مشهد در دوره اول و دوم و نیز کارشناسان ارشد حوزه های مختلف امور شهری تحویل گردید. سپس نظام آموزشی برای اعضای شورای شهر (با تأکید بر مشهد) تدوین شد. نظام آموزشی پیشنهادی، چهار مرحله آموزش را در بر گرفت که عبارتند از: ۱. آموزش های پایه ۲. آموزش های عمومی ۳. آموزش های تخصصی ۴. آموزش های مداوم. در این مقاله به بررسی این سؤال می‌پردازیم که آیا نظام آموزشی تدوین شده برای شورای اسلامی شهر مشهد برای شورای اسلامی سایر شهرها قابل تعمیم است؟ بدین منظور پرسش‌نامه حاوی نود و شش دوره‌ی آموزشی (تدوین شده در طرح فوق‌الذکر) برای اعضای شورای شهر استان خراسان رضوی ارسال شد و از نمایندگان فعال و علاقه‌مند در سطح استان، دعوت به مشارکت شد. در نتیجه تعداد بیست و چهار پرسش‌نامه بازگشت داده شد. مقایسه‌ی نیازهای آموزشی بسیار ضروری اعضای شورا های شهری استان با شورای شهر مشهد نشان می‌دهد که هر دو گروه بر اهمیت آموزش و یادگیری بسیاری موارد، نظیر موارد زیر تأکید داشته‌اند: وظایف شهردار و وظایف اعضای شورای شهر، قوانین و ساختار سازمان‌های خدمات شهری و قوانین تعاونی‌ها، چگونگی سازمان های امنیتی در سطح شهر، بازیافت، قانون شهرداری‌ها، ساختار کمیسیون‌های شورای شهر، راه کارهای مدیریت واحد شهری، روش‌های کسب درآمد پایدار، و حقوق شهروندان.

واژه های کلیدی: عضو شورای شهر، نیاز آموزشی، استان خراسان رضوی.

۱. مقدمه و پیشینه:

امروزه برای همگان روشن گردیده است که با آموزش برخی دانش ها، نگرش ها و مهارت‌های خاص، می‌توان عملکرد را ارتقاء بخشید. برای تشخیص مهم‌ترین دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌ها، از نیازسنجی آموزش استفاده می‌شود. بنابراین از "نیازسنجی آموزشی" به عنوان مهم‌ترین مرحله برنامه ریزی آموزشی و بلکه اساسی‌ترین فرآیند در یک نظام آموزشی یاد می‌شود. بنابراین، صاحب‌نظران، اصرار دارند که بدون انجام اساسی‌ترین مرحله برنامه‌ریزی آموزش کارکنان یعنی مرحله «نیازسنجی آموزشی» اجرای هرگونه آموزشی را باید متوقف کرد. به عنوان نمونه ساعتچی (۱۳۷۷) یکی از اصول عمده آموزش کارکنان را «اجتناب از آموزش‌هایی که بدون تعیین نیاز آموزشی شرکت کنندگان، به اجراء در می‌آید.» می‌داند. (ص ۱۴۸)

با توجه به نقش خطیر نیازسنجی آموزشی، برای تشخیص کامل‌ترین و دقیق‌ترین نیازهای آموزشی، باید از روش‌های چندگانه نیازسنجی آموزشی استفاده نمود. صاحب‌نظران، این روش‌ها را شامل تجزیه و تحلیل شغل (فرد)، سازمان (مشکل) و پیمایش (نظرسنجی) می‌دانند. سعیدی و آهنچیان (۱۳۸۶) نشان داده‌اند که براساس پیشینه‌کاوی، می‌توان چنین قضاوت نمود که تا به حال از تجزیه و تحلیل سازمان- که قادر به ارتباط دادن آموزش‌ها با اهداف و استراتژی‌های سازمانی و حل مشکلات سازمانی است. بسیار اندک استفاده شده و متأسفانه رویکرد غالب نیازسنجی آموزشی، رویکردی جزءنگر و عمدتاً مبتنی بر نظرسنجی بوده است.

به عنوان نمونه مهدیه [۱۱] در نیازسنجی آموزشی مدیران شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان در زمینه مهارت‌های سه‌گانه مدیریتی (ادراکی، انسانی، فنی) از نظرسنجی استفاده کرده و با بهره‌گیری از پرسش‌نامه و در سه جامعه آماری شامل پنجاه و دو نفر از مدیران میانی شرکت، ۶ نفر از معاونان شرکت و دویست و شش نفر از زیردستان مدیران میانی، اطلاعات را به دست آورده است. شیر محمدی [۶] در نیازسنجی آموزشی مدیران سازمان مرکزی تعاونی روستایی وزارت جهاد کشاورزی از دیدگاه خود آنان و کارشناسان استفاده کرد. سرافراز کاخکی [۵] در نیازسنجی آموزشی مدیران مدارس متوسطه شهر تهران از نظرسنجی در قالب پرسش‌نامه استفاده کرد. اسدی [۲] در نیازسنجی آموزشی کارکنان در مشاغل فنی، مالی و اداری بیمه ایران در استان تهران با استفاده از نظرسنجی از طریق مصاحبه با مدیران ستادها به تفکیک عناوین شغلی، پست سازمانی و سابقه خدمت اطلاعاتی کسب نموده و سپس با مشورت مدیر و کارشناسان مراکز آموزشی بیمه ایران و چند تن از استادان اقدام به تهیه پرسش‌نامه در خصوص تعیین نیازهای آموزشی نمود. فرتاش اسفهلان [۱۰] در نیازسنجی آموزشی مدیران سازمان بازرگانی استان آذربایجان شرقی در رابطه با مهارت‌های سه‌گانه مدیریتی (ادراکی، فنی، انسانی)، از دیدگاه مدیران و کارکنان اقدام به نظرسنجی با استفاده از پرسش‌نامه از همه مدیران و کارکنان سازمان انجام نمود. صاحب الزمانی [۸] در بررسی نیازهای آموزشی بیماران مبتلا به MS، عضو انجمن MS ایران با استفاده از نظرسنجی از بیماران به نیازهای آموزشی آنان پی برد. محمدی [۱۲] در تحلیل رگرسیونی نیازسنجی آموزشی ترویج مدیریت، کاهش ضایعات گندم با استفاده از نظرسنجی از تعدادی کشاورزان به نیازهای آموزشی تولیدکنندگان گندم پی می‌برد. آویژگان [۱] در نیازسنجی آموزشی اعضای هیأت علمی بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با استفاده از نظرسنجی، مرور متون و مطالعات داخلی و خارجی مشابه و دستورالعمل شش حیطه‌ای شرح وظایف اعضای هیأت علمی، پرسش‌نامه‌ای تهیه کرد و به نیاز آموزشی پی برد.

خالقی نژاد [۴] در سنجش نیازهای آموزشی قبل از ازدواج از دیدگاه زوجین مراجعه کننده به مراکز بهداشتی - درمانی شهرستان مشهد از نظرسنجی استفاده کرد. جعفری [۳] در خصوص ویژگی‌های الگوی کارآمد نیازسنجی پزشکان، داروسازان و دندان‌پزشکان با نظرسنجی، به الگوی تعیین نیاز پی برد. عقدک [۹] برای تشخیص نیازهای آموزشی مرتبط با بهداشت باروری در داوطلبان ازدواج با استفاده از نظرسنجی به نیازهای آموزشی پی برد. یارمحمدیان [۱۳] برای تدوین الگوهای مناسب نیازسنجی برای سنجش سازمانی کارکنان شاغل در شبکه بهداشتی و درمانی اصفهان با استفاده از نظرسنجی از چهل نفر از مدیران و معاونان شبکه و چهل نفر کارشناسان ستادی و بهداشتی شبکه‌های بهداشتی - درمانی استان اصفهان به الگوی

نیازهای آموزشی پی برد. صالحی [۷] در نیازسنجی آموزشی مردم بندرعباس در خصوص بیماری ایدز از طریق نظر سنجی با استفاده از یک پرسشنامه ساختمانده به تعیین نیازهای آموزشی پرداخت.

محمدی چمردانی [۱۲] در نیازسنجی آموزشی دبیران مدارس متوسطه شهر بندرعباس از دیدگاه دبیران و مدیران با استفاده از نظر سنجی و پرسشنامه به نیازهای آموزشی پی برد.

۲. بیان مسأله و روش

این مقاله، مقدمه‌ای بر انجام نیازسنجی آموزشی و اعضای شوراهای شهرهای استان خراسان رضوی می‌باشد. تیم پژوهشی حاضر در سال ۱۳۸۶ نظام آموزشی ویژه شورای شهر مشهد را بر اساس نیازسنجی آموزشی تدوین نمود. در این پژوهش علاوه بر نظرسنجی در فرآیند نیازسنجی آموزشی، از روش‌های تجزیه و تحلیل شغل، مشکل و سازمان استفاده گردید و مجموعه‌ای مشتمل بر ۲۵۸ نیاز آموزشی، مورد شناسایی قرار گرفت. سپس برای اولویت بندی و بیان عناوین دوره‌های آموزشی، نود و شش دوره آموزشی که حاصل از انجام تلخیص و عملیات دیگری روی ۲۵۸ نیاز فوق بوده است، در قالب پرسشنامه اعتبار بخشی به اعضای شورای شهر مشهد در دوره اول و دوم و نیز کارشناسان ارشد حوزه‌های مختلف امور شهری تحویل گردید. نظام آموزشی پیشنهادی چهار مرحله آموزش را در بر گرفت که عبارتند از: ۱. آموزش‌های پایه، ۲. آموزش‌های عمومی، ۳. آموزش‌های تخصصی، ۴. آموزش‌های مداوم.

در این مقاله، به این امر پرداخته‌ایم که آیا نظام آموزشی تدوین شده برای شورای اسلامی شهر مشهد برای شوراهای اسلامی سایر شهرها قابل تعمیم است؟ بدین منظور پرسشنامه حاوی نود و شش دوره‌ی آموزشی (تدوین شده در طرح فوق‌الذکر) برای اعضای شوراهای شهر استان خراسان رضوی ارسال شد و از نمایندگان فعال و علاقه‌مند در سطح استان دعوت به مشارکت شد. در نتیجه تعداد بیست و چهار پرسشنامه حاوی پاسخ به نود و شش سؤال بسته پاسخ مذکور مشتمل بر چهارگزینه بسیار ضروری، ضروری، تا حدی ضروری، غیر ضروری مذکور، و یک سوال باز پاسخ، بازگشت داده شد.

۳. یافته‌ها

جدول شماره ۱: نیازهای آموزشی بسیار ضروری بر اساس نظر اعضای شوراهای شهرهای استان خراسان رضوی * (x=۳/۵ تا ۴)

نیاز آموزشی	میانگین	انحراف معیار	بسیار ضروری در مشهد	ضروری در مشهد
شناخت وظایف شهردار و توانایی انتخاب شهردار	۳.۹۴	۰.۲۲۹۴	*	
آشنایی با مدیریت شهری	۳.۷۸	۰.۴۱۸۸	*	
شناخت ویژه نسبت به زلزله‌های آینده شهر محل خدمت	۳.۷۷	۰.۴۲۷۷	*	
شناخت روش‌های بهسازی بافت‌های شهری	۳.۷۶	۰.۴۳۷۲	*	
قانون شهرداری‌ها	۳.۶۶	۰.۴۸۵۰	*	
شناخت وظایف قانونی عضو شهرداری شهر	۳.۶۶	۰.۴۸۵۰	*	
مدیریت هزینه و درآمد	۳.۶۴	۰.۴۹۲۵	*	
آشنایی با کمیسیون‌های مرتبط با شورای شهر	۳.۶۴	۰.۴۹۲۵	*	
کسب درآمد پایدار	۳.۵۷	۰.۵۰۷۲	*	
زیرساخت‌های شهری	۳.۵۵	۰.۵۱۱۳	*	
راهکارهای مدیریت واحد شهری	۳.۵۲	۰.۵۱۲۹	*	
فضای سبز شهری	۳.۵۲	۰.۵۱۲۹	*	
آشنایی کلی با روش‌های سیاستگذاری در جهت ساخت مسکن برای افراد کم درآمد	۳.۵۰	۰.۶۱۸۳	*	

* به گزینه خیلی ضروری، ارزش چهار؛ گزینه ضروری، ارزش سه؛ گزینه تا حدی ضروری، ارزش دو و گزینه غیر ضروری، ارزش یک تخصیص یافت. بنابراین میانگین هرگویه می‌تواند از ارزش یک تا ارزش چهار حرکت نماید.

جدول بالا نشان می‌دهد که از سیزده مورد نیاز آموزشی بسیار ضروری تشخیص داده شده توسط اعضای شورا های شهری استان خراسان رضوی، هشت مورد آن، با پروژه مشهد (مربوط به نمایندگان مشهد) کاملاً مشترک (نیاز بسیار ضروری) است و پنج مورد دیگر نیز در پروژه مشهد به عنوان نیاز ضروری مشخص شده است.

جدول شماره ۲: نیازهای آموزشی ضروری بر اساس نظر اعضای شوراهای شهرهای استان خراسان رضوی (X=۳ تا ۳/۵)

نیاز آموزشی	میانگین	انحراف معیار	بسیار ضروری در مشهد	ضروری در مشهد
آشنایی با سازمان های خدمات شهری (شرح وظایف، ارتباط با شورا)	۳.۴۷	۰.۷۲۲	*	
شناخت مسائل و نیازهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، بهداشتی و رفاهی شهر محل خدمت در دوره های گذشته	۳.۴۷	۰.۶۱۱		*
ضوابط و مقررات شهری و شهرسازی	۳.۴۷	۰.۷۲۲	*	
آشنایی با نقش شورا در کاهش ناهنجاری های اجتماعی (اعتیاد، مشکلات فرهنگی و ...)	۳.۴۷	۰.۵۱۴		
شناخت عوامل مؤثر بر پیشرفت اقتصاد شهری و فناوری شهرها (با تأکید بر شهر محل خدمت)	۳.۴۷	۰.۵۱۴	*	
آشنایی با آیین نامه های مالی و معاملاتی شهرداری	۳.۴۴	۰.۷۰۴	*	
آشنایی با نمونه های موفق شهرسازی	۳.۴۳	۰.۵۱۲	*	
خدمات شهری	۳.۴۲	۰.۵۰۷	*	
مفهوم و روش های نظارت، کنترل، ارزیابی	۳.۴۰	۰.۵۰۷	*	
فرهنگ شهروندی	۳.۳۸	۰.۵۰۱	*	
آشنایی با اصول مبلمان شهری	۳.۳۸	۰.۶۰۷		
آشنایی با منابع تأمین آب شرب محل خدمت	۳.۳۷	۰.۵۰۰	*	
طراحی شهری	۳.۳۵	۰.۴۹۲	*	
مهارت های حل مسأله (مشکل گشایی)	۳.۳۵	۰.۴۹۲	*	
حقوق شهروندان	۳.۳۳	۰.۴۸۵	*	
درک اهمیت توسعه فضاهای ورزشی و ارائه تسهیلات لازم	۳.۳۳	۰.۴۸۵	*	
آشنایی با تبعات ساخت و سازهای غیر مجاز و شیوه های جلوگیری	۳.۳۳	۰.۵۹۴		
آشنایی با روش های ایمن سازی شهرها به لحاظ فیزیکی و روانی	۳.۳۱	۰.۶۰۲	*	
کنترل پروژه	۳.۲۹	۰.۵۸۷	*	
آشنایی با چشم انداز توسعه ملی و برنامه های توسعه پنج ساله	۳.۲۹	۰.۴۶۹	*	
شناخت انواع فضاها، بافتها و اراضی شهری	۳.۲۹	۰.۴۶۹	*	
شناخت مناطق مختلف حاشیه شهر محل خدمت و عمده مشکلات هر یک از مناطق	۳.۲۵	۰.۸۵۶	*	
آشنایی با قانون اساسی	۳.۲۳	۰.۸۳۱		
مهارت های مدیریت وقت و تدوین برنامه	۳.۲۳	۰.۸۳۱	*	
دوره کاربردی IC DL و کامپیوتر در مدیریت شهری	۳.۲۳	۰.۷۵۲	*	
مصوبات عمده دوره های قبلی	۳.۲۲	۰.۴۲۷	*	
شناخت سازمان های امنیتی در سطح شهر و آشنایی با حدود وظایف هر یک از سازمانها در امر امنیت	۳.۱۸	۰.۵۴۳	*	
اخلاق انگیزشی مدیریت	۳.۱۸	۰.۶۵۵	*	
گردشگری شهری	۳.۱۶	۰.۸۵۷	*	
شناخت مشکلات بهداشتی شهر محل خدمت (کسب تصویر جامع از مشکلات بهداشتی)	۳.۱۶	۰.۷۸۵		
آشنایی با شیوه بهره برداری از تحقیقات اجتماعی	۳.۱۶	۰.۳۸۳		
آشنایی با مسائل ایمنی شهر محل خدمت	۳.۱۵	۰.۳۷۴		

	*	۸۹۸	۳.۱۵	شناخت تبعات و مشکلات اسکان غیر رسمی و حاشیه نشینی
	*	۸۳۳	۳.۱۳	هدف گذاری
	*	۸۰۶	۳.۱۲	ویژگی‌ها و کارکردهای شهر محل خدمت در عرصه ملی
	*	۷۸۱	۳.۱۱	نگرش مثبت نسبت به راه حل‌ها و تخصص‌های علمی
	*	۹۲۷	۳.۱۱	اقتصاد شهری
		۴۸۵	۳.۱۱	شناخت سازمان‌های مربوط به تأسیسات شهری و مقررات مربوط به حفاری
		۸۵۷	۳.۱۱	نظارت بر امور بهداشتی گورستان‌ها، غسل‌خانه‌ها (مکان یابی و استانداردها)
		۴۷۱	۳.۱۱	سامان‌دهی مشاغل مزاحم
	*	۶۷۶	۳.۱۱	ماهیت شهر و شهرنشینی (شهر شناسی)
	*	۷۳۷	۳.۱۰	مدیریت فرهنگی و اجتماعی
	*	۴۵۷	۳.۰۶	آشنایی مقدماتی با عوامل بهداشت روانی شهروندان
	*	۷۹۸	۳.۰۶	مهارت‌های کاربری فناوری اطلاعات
	*	۳۴۳	۳.۰۰	راهکارهای توسعه محلی
		۸۱۶	۳.۰۰	روش‌های مختلف کاهش مصرف آب
	*	۸۹۴	۳.۰۰	آشنایی با اصول حمل و نقل و مدیریت ترافیک
	*	۹۳۵	۳.۰۰	مهارت‌های ارجاع و رایزنی با متخصصان
	*	۸۶۶	۳.۰۰	مهارت‌های کارگروهی و رهبری گروه
	*	۷۳۰	۳.۰۰	تکنیک‌های سازی (Relaxation)(مقابله با فشارهای عصبی)
	*	۱۰۲	۳.۰۰	آشنایی با مفهوم مشارکت و نتایج طرح‌های مشارکتی

جدول بالا نشان می‌دهد که از پنجاه و یک نیاز آموزشی ضروری (بر اساس تشخیص نمایندگان استانی)، می‌توان تعداد چهل نیاز آموزشی را بر اساس پروژه مشهد، از نیازهای بسیار ضروری و یا ضروری تلقی کرد و دو گروه در (ضروری بودن) یازده نیاز آموزشی اختلاف نظر دارند. در مجموع شباهت زیاد برداشت‌های دو گروه از نیازهای آموزشی ضروری کاملاً واضح است.

جدول شماره ۳: نیازهای آموزشی نزدیک به ضروری ضروری بر اساس نظر اعضای شوراهای شهرهای استان خراسان رضوی (X=۲/۵ تا ۳)

نیاز آموزشی	میانگین	انحراف معیار	بسیار ضروری در مشهد	ضروری در مشهد
زنان در فضای شهری	۲.۹۴	۰.۷۲۵	*	
شهر الکترونیک	۲.۹۴	۰.۷۴۷	*	
پرورش خلاقیت	۲.۹۴	۰.۹۶۶	*	
نظارت بر حسن جریان دعای مربوط به شهرداری	۲.۹۴	۰.۷۴۷		
آشنایی با روشهای تبلیغ و ارتباط مؤثر	۲.۹۴	۰.۸۲۶	*	
مهارت‌های بحث و اقتناع سازی	۲.۹۳	۰.۹۲۸	*	
مهارت‌های ارتباطی مؤثر	۲.۹۳	۰.۹۲۸	*	
باز یافت و مدیریت مواد زائد جامد	۲.۸۹	۰.۸۰۹		
شیوه‌های کنترل هیجانانگیز و احساسات در خود و دیگران	۲.۸۸	۰.۸۵۷		
شناخت ویژه مسائل بهداشتی و ایمنی مکان‌های عمومی (سینماها، پارک‌ها، غذاخوری‌ها)	۲.۸۸	۰.۸۵۷	*	
بررسی تحلیلی فعالیت‌های دوره‌های قبلی شورای شهر	۲.۸۸	۰.۷۸۱	*	
روش‌های اداره امور دفتری و اداری	۲.۸۷	۰.۶۱۹		
آشنایی با مشکلات زمین‌خواران و شیوه‌های قانونی جلوگیری از بسط آن	۲.۸۴	۰.۹۵۸	*	
آشنایی با طرح‌های اجتماعی-اقتصادی، فرهنگی، بهداشتی و رفاهی پیشین	۲.۸۴	۰.۶۰۲	*	
برنامه ریزی اوقات فراغت	۲.۸۳	۰.۹۲۳		
شناخت تاریخچه، فرهنگ و بزرگان شهر محل خدمت	۲.۸۳	۰.۹۲۳	*	

*		۵۱۴	۲۸۳	برنامه ریزی نیروی انسانی
*		۶۳۵	۲۸۲	شناخت روش های بهینه سازی مصرف انرژی
		۱۰۰۸	۲۸۱	تکنیک های همدلی و همراهی هیجانی
	*	۱۰۰	۲۷۷	شناخت انواع انجمن ها، اجتماعات ملی و سازمانهای مردم نهاد(NGOها)
	*	۱۰۱۸	۲۷۵	آشنایی با مفاهیم برنامه ریزی و طرح های توسعه کالبدی
*		۷۷۴	۲۷۵	آشنایی با انواع وام ها و پیمانها و کاربرد و ارزشیابی مزایا و معایب هر یک
		۸۴۰	۲۶۶	آشنایی با انواع بازار روز و میدان میوه و تره بار
*		۷۸۵	۲۶۴	شناخت مشکلات خاص زائران
		۸۰۶	۲۶۲	آشنایی با وضعیت بازار و انواع مایحتاج عمومی
*		۸۰۶	۲۶۲	روش های اسکان زائران
*		۱۰۰	۲۵۲	آشنایی با مسائل حقوقی مقررات، اساسنامه ها و آیین نامه های سازمان های دولتی ، نیمه دولتی و شرکتهای وابسته
		۸۵۷	۲۵۰	مفوم و فواید و قوانین تعاونی ها
		۱۰۳	۲۵۰	آشنایی با انواع پایانه های مسافربری
		۱۰۱	۲۵۰	آشنایی با ساختار، تشکیلات و عملکرد آستان قدس رضوی

جدول شماره ۴: نیازهای آموزشی کمتر ضروری

ضروری در مشهد	بسیار ضروری در مشهد	انحراف معیار	میانگین	نیاز آموزشی
		۸۹۲	۲۰ ۴۳	مهارت های مطالعه و تقویت حافظه
		۸۵۱	۲۰ ۴۲	آشنایی کاربردی با نظریه های انگیزش و هیجان

۴. نتیجه گیری:

یافته های فوق الذکر نشان می دهد که می توان از دوره های تدوین شده در پروژه طراحی نظام آموزشی ویژه اعضای شورای شهر مشهد برای دیگر شهرستانهای استان تاحد زیادی بهره برد. علاوه بر آن، این پژوهش، اهمیت توجه به برخی نیازهای آموزشی را به اثبات رساند. وقتی که نمایندگان شورای شهر استان خراسان، بدون اینکه از نظر یکدیگر مطلع باشند، چنین توافق بالایی بر اهمیت شناخت وظایف اعضای شورای شهر و موارد بسیار دیگری دارند و در سؤال باز پاسخ انتهای پرسشنامه نیز به نحو معتناهایی به ضرورت آموزش و یادگیری اشاره کرده اند، می توان چنین نتیجه گرفت که، برآورده ساختن نیازهای آموزشی مذکور، از با اولویت ترین موارد برای ارتقای کیفیت خدمات شوراها است. نمایندگان شورای شهر در سراسر کشور، زمان نسبتاً مناسبی را بعد از انتخاب شدن و قبل از شروع به کار در اختیار دارند، باید از این زمان برای آموزش و یادگیری (برآورده ساختن نیازهای آموزشی) استفاده شود.

نکته باز هم قابل ملاحظه، آن که پرسشنامه ها، تقریباً در میانه دوره نمایندگی توزیع شد، بنابراین مشکل اعضای محترم شوراها در شناخت وظایف خود در ابتدای دوره ی ادای وظیفه مطرح نشده است. در نتیجه نمی توان امیدوار بود که صرفاً با آزمایش و خطا و گذشت زمان، اعضای شوراها به آگاهی ها، نگرش ها و توانایی های لازم مجهز شوند. سخن آخر و تکراری آن که اگر رسالت عضویت (نمایندگان) در شوراها شهری مهم است، مقدمه انجام این مهم، فرا گرفتن آموزشهای لازم بر اساس سنجش دقیق نیازهای آموزشی است.

منابع :

- ۱- آویژگان، مریم، کرملیان، حسن، عشوریون، وحید، چنگیز، طاهره؛ نیازسنجی آموزشی اعضای هیأت علمی بالینی دانشکده علوم پزشکی دانشگاه پزشکی اصفهان، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، تابستان ۱۳۸۸؛ ۹(۲).
- ۲- اسدی، نجمه؛ نیازسنجی آموزشی مشاغل فنی، مالی و اداری کارکنان بیمه ایران در استان تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، ۱۳۸۳.
- ۳- جعفری، فریبا، یوسفی، علی رضا؛ «عوامل موثر بر انگیزش شغلی هیأت علمی»، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، پاییز و زمستان ۱۳۸۳.
- ۴- خالقی نژاد، خوشه، عباسپور، زهرا، افشاری، پوراندخت، عطاری، یوسف علی، راسخ، عبدالرحمن؛ «نیازهای آموزشی قبل از ازدواج از دیدگاه زوجین مراجعه کننده به مراکز بهداشتی - درمانی شهرستان مشهد»، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، پاییز و زمستان ۱۳۸۷.
- ۵- سرافراز کاخکی، کبری؛ تعیین الگوی مناسب نیازسنجی آموزش مدیران مدارس متوسطه شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی، ۱۳۸۳.
- ۶- شیر محمدی، محمد؛ نیازسنجی آموزشی مدیران سازمان مرکزی تعاونی روستایی وزارت جهاد کشاورزی از دیدگاه خود آنان و کارکنان، پایانه نامه (کارشناسی ارشد)، تهران: دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، ۱۳۸۶.
- ۷- صالحی، لیلی و صالحی، فرخنده و شکیبی زاده، الهام؛ «نیازسنجی آموزشی مردم بندر عباس در خصوص بیماری ایدز»، مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین، سال سیزدهم، شماره ۱ (پایه در پی ۵۰)، بهار ۱۳۸۸.
- ۸- صاحب الزمانی، محمد، رشوند، فرنوش؛ «بررسی نیازهای آموزشی بیماران مبتلا به MS عضو انجمن MS ایران در سال ۱۳۸۶». تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد پزشکی، ۱۳۸۷.
- ۹- عقدک، پژمان، مجلسی، فرشته، زراعتی، حسن؛ نیازهای آموزشی مرتبط با بهداشت باروری در داوطلبان ازدواج، فصل نامه پیش، سال هشتم، شماره چهارم، پاییز ۱۳۸۸.
- ۱۰- فرتاش اسفهلان، زهرا؛ نیازسنجی آموزشی مدیران سازمان بازرگانی استان آذربایجان شرقی، در رابطه با مهارتهای سه گانه مدیریتی (درآکی، فنی/انسانی)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، ۱۳۸۳.
- ۱۱- مهدیه نجف آبادی، مریم؛ «نیازسنجی آموزشی مدیران میانی شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان»، ماهنامه فولاد، شماره ۱۷۳، مرداد ۱۳۸۸.
- ۱۲- محمدی، محمد، میردامادی، سید مهدی، ملک محمدی، ایرج، یزدی صمدی، بهمن؛ «تحلیل رگرسیونی نیازسنجی آموزشی ترویج مدیریت کاهش ضایعات گندم»، مجله علمی - پژوهشی علوم کشاورزی، سال سیزدهم، شماره ۲، ۱۳۸۶.
- ۱۳- یارمحمدیان، محمد حسین، بهرامی، سوسن، فروغی ابری، احمد علی؛ الگوهای مناسب نیازسنجی برای سنجش نیازهای سازمانی کارکنان شاغل در شبکه بهداشتی و درمانی استان اصفهان، فصل نامه پیش، سال سوم، شماره سوم، تابستان ۱۳۸۳.